

Aan de

Tweede Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag
Per e-mail: cie.szw@tweedekamer.nl

Petitie: meer handen aan het schuldenbed!

Oproep:

Start als vervolg op de inmiddels afgeronde pilot (vergoeding voor een bevoegde derde voor de aanvraag tot Wsnp) een nieuwe pilot waarin de aanbevelingen uit de effectrapportage worden overgenomen om te onderzoeken hoe we de volledige secundaire route schuldhulpverlening kunnen opschalen en inbedden in het maatschappelijk hulpverleningsveld. Het doel is om méér mensen met schulden te bereiken en te helpen. Daarvoor zijn meer handen nodig aan het 'schuldenbed'.

Den Haag, 28 mei 2024

Geachte woordvoerder Armoede & Schulden,

We hebben in Nederland een heel groot doch vaak onzichtbaar maatschappelijk probleem: schulden. Steeds meer burgers hebben problematische – onoplosbare – schulden en steeds minder burgers worden daarmee geholpen. En dat terwijl de overheid een wettelijke zorgplicht (Wgs) heeft en de gevolgen van schulden schrijnend zijn. Problematische schulden hebben grote negatieve invloed op het welbevinden, de mentale en fysieke gezondheid, de inzetbaarheid, het sociale leven en het privéleven van mensen. En daarmee belasten schulden niet alleen burgers en hun naasten, maar zijn ze ook een maatschappelijk probleem. Dat hoeven wij u allang niet meer uit te leggen, dat weet u en dat weten velen met u.

Aantal mensen met schulden neemt sterk toe

Alle inspanningen van de overheid en betrokken instanties neemt het aantal huishoudens met problematische schulden toe. In 2020 registreerde het CBS nog rond de 614.000 huishoudens met problematische schulden. In 2021 waren dat er 618.090 en in 2022 steeg het aantal naar 726.210, zo meldt demissionair minister Schouten in haar brief aan de Tweede Kamer dd. 16 november 2023 (2023-24, 24 515, nr. 730). Terwijl de ambitie van het kabinet was om het aantal te halveren.

Aantal mensen dat wordt geholpen neemt af

Daarbij valt op dat in de afgelopen zeven jaar het aantal mensen dat is geholpen met een

schuldenregeling of een schuldsanering drastisch is afgenomen. Waar in 2015 nog 32.544 mensen een schuldenregeling kregen, sloten in 2022 nog maar 16.423 mensen succesvol een schuldhulpverleningstraject af.

Voor wettelijke schuldsaneringen – waartoe mensen toegang zouden moeten krijgen als een minnelijke regeling niet tot stand komt – is de dalende lijn nog drastischer. In 2015 kregen 11.700 mensen een *schone lei* na een succesvol schuldsaneringstraject. In 2022 vonden nog slechts 1.877 burgers deze weg naar een schuldenvrij bestaan.

Laat waardevolle professionals niet aan de zijlijn staan!

Dat betekent dat onze beroepsgroep steeds minder wordt ingezet. Terwijl deze beroepsgroep specialistische juridische en financiële kennis heeft. Juist als het gaat om complexe situaties waar schuldhulpverleners lang niet altijd een oplossing voor hebben. Onze oproep is daarom: zet meer bevoegde beroepsgroepen in. Dit maatschappelijke probleem schreeuwt erom. Wij willen niet aan de zijlijn toekijken, wij willen van betekenis te zijn.

Pilot 'secundaire route' voor schuldhulpverlening

In mei 2021 is op basis van de motie Bruins¹ een pilot gestart waarbinnen Wsnp-bewindvoerders als schuldhulpverlener optreden. Het doel van de pilot was te onderzoeken of dit een manier is om méér mensen met problematische schulden te helpen. Mensen die nu niet worden geholpen. Omdat ze de weg naar de gemeente niet vinden. Omdat ze moeite hebben de overheid te vertrouwen. Mensen in complexe situaties waar gemeenten niet één twee drie een oplossing voor hebben.

De motie gaf opdracht een drieledige pilot uit te voeren en daarmee **a)** een volledige secundaire route voor schuldhulpverlening te creëren. Daarbij voorzag de motie ook nog in twee extra diensten waarbij burgers in een schuldhulpverleningstraject **b)** de mogelijkheid krijgen om bij een bevoegde derde een second opinion aan te vragen die zo nodig en zo mogelijk een vastgelopen traject vlot trekt dan wel **c)** een verzoek tot toelating Wsnp doet.

Alleen deel **c)** van de motie is ten uitvoer gebracht waarbij het ministerie van Justitie en Veiligheid de aanvraag voor de Wsnp financiert. Voor een volwaardige secundaire toegang tot schuldhulpverlening (a) en de second opinion (b) is binnen de pilot geen budget vrijgemaakt. De deelnemende Wsnp-bewindvoerders hebben echter niet alleen de aanvraag voor de Wsnp gedaan, maar in 50% van de gevallen alsnog een minnelijke regeling tot stand gebracht. Dit deden zij onbezoldigd. En de effecten daarvan zijn gemeten door onderzoeksbureau Purpose.

Resultaten effectmeting pilot

De onderzoekers onderzochten in hoeverre via deze route andere doelgroepen en daarmee meer mensen met schulden worden geholpen, hoe effectief deze route is en hoe de (maatschappelijke) kosten-batenanalyse uitvalt.

De resultaten laten zien dat de secundaire route een effectieve aanvulling is op het reguliere traject voor schuldhulpverlening en dan vooral voor mensen met complexe problematiek,

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-24515-544.html>

bijvoorbeeld als er een onderneming is of als er langlopende schulden zijn. Maar de secundaire route blijkt ook effectief om burgers te bereiken die nu niet in beeld zijn bij gemeenten of burgers met een afstand tot de overheid. Cliënten lijken langs de secundaire route bovendien zowel merkbaar als meetbaar sneller tot een oplossing te komen en ook de (maatschappelijke) kosten-batenanalyse valt positief uit.

Ons concrete voorstel is daarom:

Start als vervolg op de inmiddels afgeronde pilot - die voorzag in een vergoeding voor een bevoegde derde voor de aanvraag tot Wsnp - een nieuwe pilot waarin de aanbevelingen uit de effectrapportage worden overgenomen om te onderzoeken hoe we de volledige secundaire route schuldhulpverlening kunnen opschalen en inbedden in het maatschappelijk hulpverleningsveld. Met daarin niet alleen budget voor het uitvoeren van de pilot maar ook budget om de pilot onafhankelijk te meten. Het doel is om méér mensen met schulden te bereiken en te helpen. Daarvoor zijn meer handen nodig aan het schuldenbed.

Inschatting opschaalbaarheid

De inschatting is dat in de nieuwe pilot gestart kan worden met 75 bevoegde professionals die samen jaarlijks 5.250 mensen met problematische schulden kunnen helpen. Uiteindelijk zou dit aantal moeten kunnen verdubbelen, zodat 150 professionals jaarlijks 10.500 extra mensen uit de schulden helpen.

Doel: meer mensen met schulden bereiken en helpen

Deze schuldhulpverleningsroute dient als *extra* optie náást de reguliere gemeentelijke schuldhulp, de primaire route. Het doel is om méér mensen te helpen. Door mensen te bereiken die de weg naar de gemeente niet vinden. Mensen die moeite hebben de overheid te vertrouwen. Mensen in complexe situaties waar gemeenten niet één twee drie een oplossing voor hebben. Voor deze mensen - en de cijfers laten zien dat deze groep steeds groter wordt – is er een alternatief nodig: een secundaire route. *One size does not fit all.*

Steeds minder mensen met schulden worden geholpen. Terwijl de problematiek alleen maar toeneemt. Dat betekent dat we alle handen aan het schuldenbed nodig hebben! Wij staan klaar en willen van betekenis zijn. Maar eerst bent u aan zet.

Met een vriendelijke groet,

Namens de Beroepsvereniging van Bewindvoerders Wsnp,

Michiel Noordzij, voorzitter